

KOMENTAR: KOSOVSKI SRBI PLACAJU CENU ZA BOJKOT

Author: [IWPR Balkans](#)

Srbi su sami sebe ustrelili u nogu time sto su u kriticom trenutku sebi onemogucili pristup kosovskim institucijama.

Dok se pregovori kojima treba da se odluci o konacnom statusu Kosova brzo priblizavaju, cini se da su kosovski Srbi postigli politicki autogol.

Njihov nedavni bojkot parlamentarnih izbora jasno je ukazao na nedostatak strategije za Kosovo, kako u Srbiji tako i medju kosovskim Srbima.

Sa politikom koja se zasniva na poricanju sadasnjeg statusa Kosova, srpsko rukovodstvo ima teskoca sa pronalazenjem smislene i efikasne pregovaracke strategije.

Kosovski Srbi su 23. oktobra prihvatili poziv srpskog premijera, Vojislava Kostunice, i Srpske pravoslavne crkve, da bojkotuju glasanje organizovano pod kontrolom medjunarodne administracije u provinciji.

Istovremeno, prenebregli su suprotan poziv predsednika Srbije Borisa Tadica da treba da upotrebe svoje demokratsko pravo i glasaju, bez obzira na teskoce sa kojima se suocavaju.

Rezultat je samoiskljucivanje Srba iz kosovskih institucija, iako su to kljucni instrumenti kojima bi se mogli boriti za poboljsanje svoje pozicije.

Pitanje ucesca na izborima takodje je otkrilo rascep u srpskom rukovodstvu, izmedju onih koji su bliski Kostunici i zagovaraju konfrontacijski pregovaracki pristup, i onih oko Tadica koji zele da saradjuju sa medjunarodnom zajednicom kao kljucnim partnerom u odlucivanju sudbine Kosova i lokalnih Srba.

Ova podela se vidi i medju kosovskim Srbima, koji su zbunjeni i ne znaju kojoj beogradskoj struji da se priklone. Mada je broj Srba koji su glasali mali, politicke podele u srpskoj zajednici su velike. Podela u srpskom rukovodstvu zamagljuje cinjenicu da je vecina Srba zapravo ujedinjena u svojim osnovnim ciljevima u pogledu Kosova. I premijer i predsednik zele institucionalne garancije za Srbe i zele da sprece nezavisnosti Kosova.

U strahu za politicki opstanak ni Kostunica ni Tadic se ne usudjuju da javno priznaju cinjenicu da srpska drzava vise ne postoji na Kosovu i da je Beograd izgubio suverenitet na ovoj teritoriji u junu 1999. godine. To je jasno demonstrirano ranije ove godine kada Srbija nije bila u stanju da zastiti srpske civile od nasilja albanskih ekstremista.

Kostunica i Tadic i dalje se pozivaju na integritet Savezne Republike Jugoslavije – sada Srbije i Crne Gore – prema Rezoluciji UN 1244, kao da reci na hartiji mogu promeniti cinjenicu da Srbija vise ne moze direktno uticati na desavanja na Kosovu.

U isto vreme, obojica previdjaju cinjenicu da bi ista rezolucija mogla biti pravo minsko polje za Srbe, jer se takodje poziva na sporazum iz Rambujea kao osnovu za konacno resenje, a to bi moglo biti upotrebljeno da bi se otvorila mogucnost primene nacela samoopredeljenja na Kosovu.

Pozicija manjina na Kosovu bice glavno merilo na osnovu koga ce se procenjivati spremnost teritorije za donosenje odluke o konacnom statusu. Medjunarodni krugovi se slazu da zastita ovih manjina moze biti ostvarena kroz decentralizaciju.

Teorijski, srpsko rukovodstvo i medjunarodna zajednica trebalo bi da se nalaze na istoj strani u ovoj oblasti. Ali, zahvaljujuci bojkotu izbora, pravci saradnje nisu jasni, jer Srbija svoj plan za decentralizaciju koristi kao ulog u cenjkanju a ne kao pregovaracko sredstvo.

Nakon sto je medjunarodna zajednica odbila da podrzi plan Srbije za decentralizaciju, vlada je pokusala da je "kazni" pozivajuci kosovske Srbe da ne glasaju na izborima do kojih je medjunarodnoj zajednici toliko stalo.

Mada medjunarodna zajednica zeli da nastavi pregovore o decentralizaciji, sada se suocava sa redom praznih mesta za srpske predstavnike u kosovskom parlamentu.

Posto je Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu sada odbila da dodeli Beogradu direktnu ulogu u pregovorima o decentralizaciji, osim u svojstvu savetnika, cini se da su Srbi ovim bojkotom sami sebe ustrelili u nogu.

U isto vreme, Vlada Srbije je pitanje decentralizacije odvojila od pregovora o konacnom statusu Kosova.

Prema misljenju Kostunicinog savetnika, Aleksandra Simica, veoma je vazno da se plan srpske vlade primeni. Medjutim, Beograd bi mogao dobiti pravo glasa u kreiranju buducnosti Kosova jdino povezivanjem ova dva pitanja.

Cak i onda, Beograd bi morao da pokaze vise fleksibilnosti u pogledu predloga za decentralizaciju, nego sto je to do sada bio slucaj, umesto sto insistira na tome da njegov plan predstavlja jedini moguci okvir za akciju.

Bojkot izbora treba da posluzi kao upozorenje da Beograd raspolaze mogucnoscu da pogorsa situaciju svojih sunariodnika na spornoj teritoriji, jer umesto da naglasi probleme sa kojima se Srbi suocavaju na Kosovu, svojim ponasanjem priziva u secanje kontraproduktivno, opstruktivno i inadzijsko ponasanje iz Miloseviceve ere.

Bojkot je ukazao na nedostatak politicke vizije u Beogradu. Rigidnom odbranom svojih ciljeva, srpsko rukovodstvo propusta priliku da istrazi druge mogucnosti koje bi mogle doprineti ostvarenju "cilja" sprecavanja nezavisnosti Kosova.

Evropska iskustva sa podeljenim zemljama nude i drugacije precedente. U Severnoj Irskoj, na primer, nacelo podele suvereniteta ustanovljeno Sporazumom na veliki petak, doprinelo je prevazilazenju naizgled nesavladivih razlika u pozicijama u ovoj podeljenoj zajednici. Ove sedmice je alsterski model za Kosovo predlozio Predrag Simic, savetnik ministra inostranih poslova Srbije i Crne Gore Vuka Draskovica, mada nema indicija da bi to mogao biti i zvanicni stav Srbije.

Sto je jos vaznije, Srbija nije ozbiljnije istrazila proces evropske integracije i mogucnosti koje on otvara, ne samo za Kosovo, vec i za Srbiju u celini.

Konacno, bojkot je ukazao na podele u srpskom taboru. Predvidljivo, Srbi za svoje istorijske poraze krive nejedinstvo. Medjutim, ovog puta, neslaganje izmedju Tadic i Draskovica s jedne strane, i Kostunice s druge strane, mozda sadrže i nesto dobro, jer ovo nejedinstvo drži otvorenim kanale veze sa medjunarodnim partnerima koji ce u krajnjoj instanci odluciti status Kosova.

U Srbiji niko nije u stanju da objasni javnosti zasto je bojkot izbora od strane kosovskih Srba bio koristan, pa je sada sve jasnije da od toga nije ni bilo nikakve koristi.

Kao politicki gospodar kosovskih Srba, Beograd mora zapoceti bolno preispitivanje. Pre svega, mora uociti svoje slabosti, jer jedino onda ce biti u stanju da ojaca svoju poziciju i razvije održivu strategiju pre pocetka pregovora o statusu Kosova.

Tek onda ce, zapravo, imati sasnu da ostvari svoj cilj i zaista pomogne Srbima na Kosovu.

Denisa Kostovicova je istrazivac u Centru za istrazivanje globalne uprave pri Londonskoj skoli ekonomije i politickih nauka.

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-kosovski-srbi-placaju-cenu-za-bojkot>